

Jane Hutt AC / AM
Y Gweinidog Cyllid a Busnes y Llywodraeth
Minister for Finance and Government Business

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Jocelyn Davies AC
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1NA

22 Gorffennaf 2015

Diolch i chi am eich llythyr yn dilyn y cyfarfod ar 25 Mehefin 2015. Rwy'n gobeithio y bu'r sesiwn o ddefnydd i'r Pwyllgor wrth i chi ymgymryd â'ch ymchwiliad i ariannu yn y dyfodol.

Fel y dywedais wrth y Pwyllgor, roedd y cyd-ddatganiad ar ddiwygio ariannu yn 2012 yn gam pwysig ymlaen o ran cytuno ar setliad ariannu teg i Gymru. Am y tro cyntaf, cydnabu Llywodraeth y DU fod cydgyfeirio wedi digwydd yng nghyllid cymharol Cymru a bod cydgyfeirio yn debygol iawn o ailgychwyn pan fydd gwariant yn dechrau cynyddu. Rwy'n amgáu copi o'r cyd-ddatganiad. Rwyf wedi galw ar Lywodraeth y DU i gytuno ar gyd-ddatganiad newydd cyn Adolygiad o Wariant y DU sy'n amlinellu manylion cyllid gwaelodol teg i Gymru.

Yn ogystal â chyllid gwaelodol teg, rwyf hefyd wedi bod yn pwysu ar Lywodraeth y DU i wneud nifer o newidiadau penodol i'n trefniadau cyllidebol er mwyn cynnig mwy o hwblygrwydd. Fel rhan o broses Dydd Gŵyl Dewi, gofynnais am y canlynol:

- newid i'r system cyfnewid cyllidebau i sicrhau na fyddai Llywodraeth Cymru yn destun unrhyw gyfyngiadau wrth ddwyn ymlaen unrhyw danwariant sydd wedi'i gynllunio neu heb ei gynllunio;
- y gallu i ddwyn cyllidebau cyfalaf ymlaen, gan gynnwys benthyg, dros gyfnod Adolygiad o Wariant, i gynnig proffil llyfnach ar gyfer cyllideb gyfalaf a chaniatáu buddsoddiad cyfalaf uwchlaw'r dyraniad mympwyol drwy fformiwla Barnett;
- y gallu i newid rhwng cyllidebau cyfalaf a refereniw;
- yn debyg i Ogledd Iwerddon, byddai'r sector cyhoeddus yng Nghymru yn elwa o gyfalafu costau ad-drefnu, gan gynnwys unrhyw Gynlluniau Ymadael Gwirfoddol, pe bai cynlluniau o'r fath yn cael eu datblygu.

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

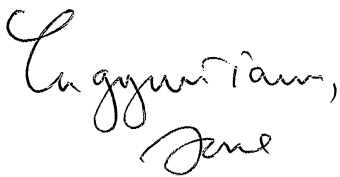
Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)

English Enquiry Line 0300 0603300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0300 0604400
Correspondence: Jane.Hutt@wales.gsi.gov.uk
Printed on 100% recycled paper

Byddaf unwaith eto'n dadlau o blaid mwy o hyblygrwydd cyllidebol fel rhan o newidiadau ehangach i'n trefniadau ariannu pan fydd y Datganiad Polisi Ariannu yn cael ei ddiweddarau a'i gyhoeddi ochr yn ochr ag Adolygiad o Wariant y DU.

Pan fydd y trethi datganoledig newydd yn dod i rym yng Nghymru ym mis Ebrill 2018, bydd angen newid y fframwaith cyllidol i gyfrif am y ffynhonnell refeniw newydd a ddaw o'r trethi hynny. Mae symiau gwrthbwysio y grant bloc yn agwedd bwysig iawn o ran sut bydd y setliad ariannol yn gweithredu yn y dyfodol. Nid ydym wedi cytuno ar yr union trefniadau ar gyfer symiau gwrthbwysio'r grant bloc gyda Llywodraeth y DU. Fodd bynnag, mae'n bwysig sicrhau bod symiau gwrthbwysio'r grant bloc yn cael eu cyfrifo mewn ffordd deg a thryloyw sy'n ystyried nodweddion y sylfaen drethu berthnasol. Rwy'n ddiolchgar i'r Comisiwn Holtham am y dadansoddiad manwl o drefniadau symiau gwrthbwysio'r grant bloc. Y gwaith hwn fydd y man cychwyn yn fy nhrafodaethau gyda Llywodraeth y DU.

Rwy'n edrych ymlaen at ddarllen canfyddiadau ymchwiliadau'r Pwyllgor ac rwyf wedi ymateb i gwestiynau ychwanegol y Pwyllgor yn Atodiad A.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jane Hutt'.

Jane Hutt AC / AM

Y Gweinidog Cyllid a Busnes y Llywodraeth
Minister for Finance and Government Business

Atodiad A – Cwestiynau Ychwanegol y Pwyllgor Cyllid

Cytundeb Dinas

Mae Llywodraeth y DU wedi datgan bod ganddi ddi-ddordeb trafod cytundebau dinas unigol, gan gynnwys cytundeb â Chaerdydd o bosibl. Sut y byddai cyllid ar gyfer cytundeb dinas yn gweithredu o ran y grant bloc?

O gofio bod datblygu economaidd yn fater sydd wedi'i ddatganoli, a ddylid annog Trysorlys EM i ddarparu'r holl gyllid ar gyfer cytundebau dinas drwy'r grant bloc, a gaiff ei ddyrannu gan y Cynulliad Cenedlaethol?

Cafodd y Cytundeb Dinas ar gyfer Glasgow a Dyffryn Clyde fuddsoddiad newydd gan Lywodraeth y DU ac rwy'n disgwyl mai dyna fyddai'n digwydd yn achos Cytundeb posibl ar gyfer Prifddinas-Ranbarth Caerdydd. Roedd Cytundeb Dinas Glasgow a Dyffryn Clyde yn cynnwys cyllid gan Lywodraeth y DU mewn meysydd sydd heb eu datganoli i Lywodraeth yr Alban. Rwy'n disgwyl felly y byddai unrhyw gyllid gan Lywodraeth y DU i gefnogi Cytundeb ar gyfer Prifddinas-Ranbarth Caerdydd yn dod ar ben y grant bloc ac yn gorwedd y tu allan iddo.

Trefniadau ariannu ar gyfer llywodraeth leol

A ddylid datganoli cyllid o lywodraeth ganolog i lywodraeth leol yng Nghymru, fel sy'n digwydd yn Lloegr?

Mae'r mwyafrif helaeth o'r cyllid y mae Llywodraeth Cymru yn ei roi i awdurdodau lleol yng Nghymru heb ei neilltuo, sy'n galluogi awdurdodau i dyrannu adnoddau'n unol ag anghenion a blaenoriaethau, gan ystyried eu dyletswyddau a'u swyddogaethau statudol. Yn y Papur Gwyn, Diwygio Llywodraeth Leol: Grym i Bobl Leol, amlinellwyd cynlluniau Llywodraeth Cymru i adolygu'r fframwaith cyllid llywodraeth leol ar gyfer Cymru.

Sut y dylid rheoli'r arian a fenthycir a'r trethi a godir gan awdurdodau lleol oddi mewn i'r system ehangach yng Nghymru o ran benthyca a threthi?

Mae fframweithiau hirdymor yn rheoli trefniadau benthyca a threthi awdurdodau lleol yng Nghymru. Ni fydd datganoli pwerau trethi a benthyca i Lywodraeth Cymru yn effeithio ar y trefniadau hynny. Fodd bynnag, efallai y byd cyfleoedd i edrych ar y system drethi a benthyca yn ei chyfanrwydd yng Nghymru i wneud y defnydd mwyaf effeithiol o'r pwerau sydd ar gael.

Mantolen ar gyfer y sector cyhoeddus

Mae'r Pwyllgor wedi clywed mai Cymru yw'r unig weinyddiaeth ddatganoledig nad sy'n cyhoeddi gwybodaeth am y balans rhwng ei refeniw a'i gwariant. Pa mor bwysig yw cyfrifo a rhagamcan sefyllfa gyllidol gyffredinol y sector cyhoeddus yng Nghymru?

Mae Llywodraeth Cymru eisoes yn cyhoeddi data ynglŷn â'i materion ariannol ei hun a rhai awdurdodau lleol yng Nghymru. Bydd y rhain yn cael eu datblygu i ystyried trethi datganoledig. Mae Llywodraeth y DU yn cyhoeddi amcangyfrifon o wariant cyhoeddus yng Nghymru a threthi'r DU sy'n cael eu casglu yng Nghymru.

Nid yw Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi amcangyfrif o sefyllfa gyllidol gyffredinol Cymru gan mai dyfeisiad damcaniaethol yw hyn. Mae Cymru wedi'i hintegreiddio yng nghyfundrefn drethi a gwariant y DU, ac mae'r rhan fwyaf ohoni heb ei datganoli. Ni fyddai llawer o bwynt

mewn defnyddio adnoddau ar gyfer ymarfer o'r fath; nid oes gennym unrhyw gynlluniau i Gymru fod yn annibynnol na chael ymreolaeth gyllidol lawn.

A ydych chi'n credu y dylid paratoi mantolen ar gyfer y sector cyhoeddus yng Nghymru?

Mae paratoi mantolen ar gyfer y sector cyhoeddus yng Nghymru yn gymhleth o ystyried nad oes trefn ar hyn o bryd ar gyfer cydgasglu'r wybodaeth y mae cyrff y sector cyhoeddus yng Nghymru yn ei darparu. Byddai ymarfer o'r fath yn gofyn am gydweithrediad gan bob ran o'r sector cyhoeddus yng Nghymru.

Gan ei bod yn aneglur beth yw diben mantolen ar gyfer y sector cyhoeddus i Gymru, rwy'n fodlon ystyried a oes dulliau eraill mwy priodol ar gyfer llunio unrhyw wybodaeth benodol y mae'r Pwyllgor ei heisiau.

Mwy o sicrwydd ynghylch cyllid

Sut y gall Llywodraeth y DU roi mwy o sicrwydd i'r gweinyddiaethau datganoledig ynghylch eu cyllid yn y dyfodol?

Ar adeg o ostyngiad mewn cyllidebau, mae'n bwysicach nag erioed bod gennym sicrwydd llwyr ynghylch cyllid tebygol yn y dyfodol. Cyhyd ag y bydd y rhan fwyaf o'n cyllid yn dod o Lywodraeth y DU, byddwn yn parhau i fod yn ddibynnol ar ei hamserlenni o safbwynt ei phenderfyniadau. Yn y sesiwn dystiolaeth ar 25 Mehefin, dywedais y byddai'r grant bloc yn cyfrif am 80 y cant o'n cyllideb er gwaethaf y pwerau amrywio trethi a argymhellir gan y Comisiwn Silk, sef pam ei bod yn bwysig ein bod yn parhau i bwysio am gyllid teg. Fodd bynnag, fel y dywedais yn y ddadl ynghylch y Gyllideb Atodol Gyntaf ar 14 Mehefin, mae'r gostyngiadau i'n cyllideb dros gyfnod yr Adolygiad o Wariant, gan gynnwys y toriadau cynyddrannol yn ystod y flwyddyn eleni, wedi gwneud cynllunio ariannol a'r gallu i fuddsoddi'n strategol yn anoddach.

O fewn cyfyngiadau'r fframwaith cyllidol presennol, mae rhoi mwy o hyblygrwydd ariannol i Gymru yn un ffordd i Lywodraeth y DU ein helpu i reoli ein cyllidebau yn y dyfodol er mwyn gwneud y gorau posibl o'r cyllid sydd ar gael i ni gyflawni ein blaenoriaethau ar gyfer Cymru.

Diwygio'r drefn ariannu: datganiad cynnydd ar y cyd

Rhagarweiniad

Mae Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru wedi cytuno ar y camau nesaf yn dilyn trafodaethau rhwng y llywodraethau ar ddiwygio'r drefn ariannu. Mae'r rhain yn ymdrin â'r cyllid datganoledig, pwerau benthyca a diwygiadau ehangach.

Cyllid datganoledig

Cred Llywodraeth Cymru yn gryf nad oes yna unrhyw achos dros gydgyfeirio pellach yng nghyllid cymharol Cymru. Mae Llywodraeth y DU yn cydnabod bod y cyllid cymharol ar gyfer Cymru wedi cydgyfeirio ers dechrau datganoli, a bod hynny'n destun cryn bryder yng Nghymru.

Mae'r ddwy Lywodraeth yn derbyn, ar sail cynlluniau gwariant cyfredol Llywodraeth y DU, ei bod yn annhebygol y bydd yna gydgyfeirio pellach dros y cyfnod cynllunio cyllidebol presennol. Mae'n debygol y bydd yna ychydig o ymwahanu dros weddill cyfnod yr adolygiad gwariant hwn, ond mae'n debygol iawn y bydd y duedd gyffredinol o gydgyfeirio yn ailddechrau unwaith y gwnaiff gwariant ddechrau tyfu.

Yn y dyfodol, cyn pob adolygiad o wariant, bydd y ddwy Lywodraeth yn cynnal adolygiad ar y cyd o'r patrwm cydgyfeirio. Os rhagwelir y bydd yna gydgyfeirio dros gyfnod yr adolygiad gwariant, bydd y ddwy Lywodraeth yn cynnal trafodaethau ar yr opsiynau er mwyn ymdrin â'r mater, yn seiliedig ar gyd-ddealltwriaeth o'r holl dystiolaeth fydd ar gael bryd hynny.

Mae'r ddwy Lywodraeth yn ymrwymo i drafod er mwyn creu trefniant cynaliadwy ar gyfer y cyllid datganoledig i Gymru a chyllid cyhoeddus y DU, y gall y naill ochr a'r llall dderbyn ei fod yn deg ac yn fforddiadwy.

Cred Llywodraeth Cymru fod yn rhaid i'r trafodaethau hynny sicrhau canlyniad sy'n dderbyniol i'r ddwy ochr cyn y gellir datganoli unrhyw bwerau trethu sylweddol, a dim ond gyda chydysyniad Cynulliad Cenedlaethol Cymru y bydd Llywodraeth y DU yn cyflwyno newidiadau o'r fath.

Pwerau benthyca

Mewn egwyddor, mae Llywodraeth y DU yn derbyn yr achos dros roi pwerau benthyca i Lywodraeth Cymru er mwyn ariannu prosiectau seilwaith, ar yr amod bod ffrwd refereniw annibynnol briodol ar gael i'w cefnogi.

Gwneir penderfyniadau ar ddatganoli trethi – a allai gynnig ffrwd refeniw briodol – ar ôl i Gomisiwn Silk gyflwyno ei adroddiad.

Cytunwyd y dylai Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru barhau i ystyried yr opsiynau ar gyfer ariannu prosiectau seilwaith penodol, gan gynnwys yr achos dros allu manteisio ar bwerau benthyca yn gynnar, cyn y bydd unrhyw ffrwd refeniw annibynnol ar gael yn y dyfodol.

Mae'r ddwy Lywodraeth yn cytuno y dylai unrhyw bwerau benthyca weithredu o fewn cyfrifoldeb Llywodraeth y DU o ran cyflawni ei mandad cyllidol.

Diwygio ehangach

Ar hyn o bryd mae Comisiwn Silk yn ystyried yr achos dros ddatganoli pwerau cyllidol pellach i Gymru, gan gynnwys yr opsiynau ar gyfer datganoli rhai pwerau i amrywio trethi.

Mae'r ddwy Lywodraeth yn ymrwmo i roi ystyriaeth ddifrifol i gynigion y Comisiwn, gyda'r nod o gytuno ar becyn o ddiwygiadau sy'n cynnig trefn ariannu deg ac atebol i Gymru ac sy'n destun consensws eang.